Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1890862
Steller: C. Bakker
Datum commissie: 5 oktober 2021
Datum raadsvergadering: 26 oktober 2021

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: K. Al Mobayed
E-mail: c.bakker@hoorn.nl

Onderwerp
Zienswijze op beleidsplan WerkSaam 2022-2025

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Meedoen telt! Beleidsplan Participatiewet 2022-2025 WerkSaam Westfriesland
2	Brief WerkSaam d.d. 12 augustus 2021

De raad besluit
Een positieve zienswijze af te geven op het beleidsplan 'Meedoen telt!' van WerkSaam Westfriesland en daarbij het algemeen bestuur van WerkSaam Westfriesland te verzoeken om:

1. In het beleidsplan 2022-2025 op te nemen dat het bieden van een passend aanbod aan zorgcliënten als gevolg van een mogelijke wijziging in de Participatiewet nader wordt uitgewerkt.
2. De gemeenteraden jaarlijks op de hoogte te houden van de uitvoeringsplannen die voortvloeien uit het beleidsplan 2022-2025 en hiermee de gemeenteraden:
   - op de hoogte te houden van ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de Participatiewet (waaronder wetsvoorstellen 'Breed Offensief').
   - op de hoogte te houden van ontwikkelingen en innovatieve kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt.
   - te informeren over de wijze waarop WerkSaam aanhaakt bij initiatieven en activiteiten gericht op inclusie en diversiteit.

Samenvatting
WerkSaam heeft een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2022-2025. In 2021 is hiervoor input opgehaald bij de cliëntenraad van WerkSaam, professionals van de zeven Westfriese gemeenten en WerkSaam en bij de gemeenteraden. Deze input is verwerkt. Zo richt WerkSaam zich de komende jaren onder andere op snellere afhandeling van aanvragen, meer maatwerk en meer duurzame uitstroom. Ook gaat WerkSaam soepeler om met kwijtschelding en het toepassen van de kostendelersnorm.

Het plan ligt nu voor aan de gemeenteraden die hier een zienswijze op kunnen afgeven. Voorgesteld wordt om een positieve zienswijze af te geven en aandachtspunten mee te geven. Het is onduidelijk of een eerder aangekondigd wetsvoorstel over het bieden van een passend aanbod aan alle bijstandsgerechtigden wel of niet behandeld gaat worden. Dit wetsvoorstel kan gevolgen hebben voor de huidige werkwijze rondom zorgklanten. Daarom wordt voorgesteld om in de zienswijze op te nemen het beleidsplan op dit punt aan te vullen. Daarnaast wordt voorgesteld om WerkSaam te verzoeken om de gemeenteraden goed te informeren over de uitvoeringsplannen die voortvloeien uit het beleidsplan. Hiermee kunnen de gemeenteraden op de hoogte worden gehouden over ontwikkelingen in wet- en regelgeving en kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Met het oog op de gevoerde stadsgesprekken is het belangrijk dat WerkSaam de gemeenteraden informeert over initiatieven gericht op inclusie en diversiteit.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Het huidige beleidsplan 'Iedereen laten participeren' van WerkSaam is vastgesteld voor de periode 2018-2021. Op 12 augustus 2021 verzocht WerkSaam het concept beleidsplan 'Meedoen telt!' voor de periode 2022-2025 voor te leggen aan de gemeenteraden. Op 9 december 2021 stelt het algemeen bestuur van WerkSaam het nieuwe beleidsplan vast. De Westfriese gemeenten kunnen tot 1 december 2021 hun zienswijze hierop kenbaar maken.

Belang
WerkSaam voert de Participatiewet uit voor de zeven Westfriese gemeenten en zorgt er voor dat iedereen naar vermogen meedoet aan het arbeidsproces. WerkSaam stelt eind 2021 een beleidsplan vast voor de komende vier jaar. Het is daarom belangrijk dat de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten tijdig een zienswijze afgeven.

Centrale vraag
Welke aandachtspunten wil de gemeenteraad aan Werksaam meegeven voor het beleidsplan 2022-2025 'Meedoen telt!'?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
Een goede uitvoering van de Participatiewet zorgt ervoor dat inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien worden ondersteund en begeleid. Dit bevordert de zelfredzaamheid en participatie. WerkSaam zorgt er voor dat inwoners naar vermogen meedoen aan het arbeidsproces door maatwerk te leveren op het gebied van arbeidsbemiddeling, arbeidsontwikkeling en inkomens-ondersteuning. In dit beleidsplan legt WerkSaam vast binnen welke kaders zij dit doet, waar zij zich de komende jaren op richt en op welke wijze.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
Een goede uitvoering van de Participatiewet door WerkSaam draagt bij aan de aspecten People en Profit. Het gaat immers om het laten participeren van mensen, bij voorkeur via werk. Dit geeft een impuls aan de lokale en regionale economie en werkgelegenheid. Een goede uitvoering van de Participatiewet vergroot de zelfredzaamheid en mogelijkheden om mee te doen aan de maatschappij.

WerkSaam sluit aan bij de volgende Global Goals:
1. Geen armoede
2. Geen honger
3. Goede gezondheid en welzijn
8. Eerlijk werk, economische groei
10. Ongelijkheid verminderen
12. Verantwoorde consumptie en productie
17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

4. Kaders
Op sommige punten is er sprake van beleidsvrijheid, maar veel is wettelijk vastgelegd in de Participatiewet en aanverwante wetgeving zoals Ioaw/Ioaz[1], WSW[2], BBZ[3] en de Wet Banenafspraak.

Op regionaal niveau zijn de verordeningen en beleidsregels van WerkSaam en de bijbehorende mandaatbesluiten van toepassing. Ook is de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing en geldt de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland. Hierin staan onder andere de inspraakmogelijkheden van de gemeenteraden.

---

[1] Ioaw/Ioaz: Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers/ inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Aanvullingen op het inkomen van AOW gerechtigden tot bijstandsniveau.
[2] Sociale werkvoorzieningen/ -plaatsen.
[3] Inkomensondersteuning zelfstandigen.
Zaaknummer: 1890862

5. Argumenten

Voorafgaand aan dit voorstel is de evaluatie van het huidige beleid van WerkSaam met de gemeenteraden gedeeld en besproken en is input opgehaald aan de hand van stellingen. WerkSaam besprak dit met de gemeenteraad in Hoorn op 10 februari 2021. In bijlage 2 staat hoe WerkSaam alle input heeft verwerkt in het beleidsplan.

Aandachtspunten beleidsplan 2022-2025 ten opzichte van het huidige beleid van WerkSaam

De evaluatie en huidige maatschappelijke ontwikkelingen leidden tot de volgende aandachtspunten:

1. *Snel aan de poort.*
   WerkSaam wil de doorlooptijden van bijstandsaanvragen verkorten. Aanvragers met een ingewikkelde financiële situatie of die eerder hebben gefraudeerd krijgen een uitgebreide intake. Aanvragers bij wie dit niet speelt krijgen een beperktere intake waardoor de uitkering sneller kan worden verwerkt.
2. *Meer bijdragen aan een inclusieve en diverse arbeidsmarkt.*
   WerkSaam wil zich, als werkgever, zichtbaar opstellen als een voorstander van diversiteit op de arbeidsmarkt. Als bemiddelaar van werkzoekenden, worden medewerkers geschoold in het adequaat reageren op discriminerende verzoeken van werkgevers om uitsluiting terug te dringen.
3. *Meer maatregelen om duurzame uitstroom te bevorderen.*
   Veel mensen stromen uit met een tijdelijk contract. Zij verliezen dan soms hun toeslagen en zijn angstig over de gevolgen. WerkSaam wil onzekerheid van het aanvaarden van tijdelijk werk wegnemen. Daarom gaat zij openstaande vorderingen niet meer direct terugvorderen bij uitstroom, maar voor één jaar bevriezen. Ook wordt het re-integratie instrument 'Work first' ingezet.
4. *Soepeler kwijtscheldingsbeleid.*
   Cliënten kunnen schulden hebben bij WerkSaam (leningen of te veel ontvangen bijstand). Het restant van de schulden wordt momenteel na vijf jaar aflossing kwijtgescholden. Dit wordt verlaagd naar 3 jaar zodat het aanvaarden van werk financieel aantrekkelijker wordt.
5. *Handhaving met de menselijke maat.*
   De nadruk lag al op maatwerk en coulance met goedwillende cliënten en een harde aanpak van kwaadwillende cliënten. Dit uitgangspunt wordt verder doorgezet. Er wordt meer ingezet op gesprekken en waarschuwingen dan het direct opleggen van sancties. WerkSaam zoekt hierbij de ruimte in de wet op.
6. *Giften.*
   WerkSaam gaat de vrijlating van giften verruimen naar maximaal € 1.200,- giften op jaarbasis. Dit is gelijk aan een recente motie van de Tweede Kamer over giften in de bijstand.
7. *Soepeler omgaan met kostendelersnorm.*
   Voor kwetsbare doelgroepen gaat WerkSaam afzien van de kostendelersnorm. Bijvoorbeeld in situaties waarbij ex-daklozen en ex-gedetineerden tijdelijk bij bijstandsgerechtigden inwonen.
8. *Meer loonkostensubsidie.*
   Loonkostensubsidie is bedoeld voor werkgevers die iemand met een ziekte of handicap in dienst nemen. De inzet van loonkostensubsidie is momenteel voornamelijk voor beschut werk en voormalig leerlingen van speciaal onderwijs. WerkSaam gaat dit instrument vaker inzetten.

Wijzigingen in de wet (passend aanbod en Breed Offensief)

Met inzichten vanuit de toeslagenaffaire gaf de Tweede Kamer aan dat nuancering van wetgeving gericht op een harde aanpak van vermeende fraude nodig is. In dit beleidsplan sorteert WerkSaam hier alvast op voor. WerkSaam houdt ook rekening met aangepaste wetgeving rondom de wetsvoorstellen 'passend aanbod' en 'Breed Offensief' die worden verwacht na het aantreden van een nieuw kabinet.

Het wetsvoorstel 'passend aanbod' verplicht gemeenten om álle mensen in de bijstand een passend aanbod te doen, ook wanneer dat niet op de arbeidsmarkt kan. Denk aan vrijwilligerswerk maar ook aan dagbesteding en sociale activering. In het beleidsplan staat dat het wetsvoorstel grote gevolgen kan hebben in verband met de begeleiding van zorgcliënten door de gemeenten. Het is nog niet duidelijk of dit het geval is. Zo ja, dan moeten er opnieuw afspraken worden gemaakt met WerkSaam over beleid en uitvoering. Nu biedt WerkSaam geen begeleiding aan zorgklanten maar ligt deze taak bij de gemeenten. Daarom wordt voorgesteld om in het beleidsplan op te nemen dat verdere uitwerking volgt als dit wetsvoorstel wordt aangenomen. Ook wordt voorgesteld om in de zienswijze op te nemen dat

WerkSaam de gemeenteraden goed op de hoogte houdt van wijzigingen als gevolg van wetsvoorstellen 'Breed Offensief'.

Ontwikkelingen arbeidsmarkt en kanssectoren
In het beleidsplan staat dat WerkSaam blijft innoveren. Het is belangrijk dat gemeenten goed op de hoogte zijn over ontwikkelingen en innovatieve kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Hierdoor is (en blijft) een goede aansluiting mogelijk met de verschillende programma's binnen Arbeidsmarkt & Onderwijs.

Inclusie en diversiteit op de arbeidsmarkt
WerkSaam vindt een inclusieve arbeidsmarkt belangrijk en ziet voor zichzelf een voorbeeldfunctie. In het beleidsplan staat dat WerkSaam aanhaakt bij initiatieven en activiteiten gericht op inclusie en diversiteit. Met het oog op de gevoerde stadsgesprekken en de ontwikkeling van nieuw lokaal beleid rondom inclusie en diversiteit is het goed om tijdig te weten bij welke initiatieven WerkSaam aanhaakt en op welke wijze. Daarom wordt voorgesteld om dit specifiek mee te nemen in de zienswijze.

6. Maatschappelijk draagvlak

Het huidige beleidsplan van WerkSaam is in 2020 geëvalueerd. Deze evaluatie is breed gedeeld en besproken met gemeenteraden[4], medewerkers van de Westfriese gemeenten en WerkSaam en de cliëntenraad. Tijdens deze besprekingen heeft WerkSaam input opgehaald voor het nieuwe beleidsplan, zie bijlage 2. De input is verwerkt in het beleidsplan 'Iedereen telt!'.

Aan de gemeenteraden is gevraagd om een zienswijze op het definitieve beleidsplan 2022-2025 af te geven. De verwachting is dat alle gemeenten een positieve zienswijze afgeven. De cliëntenraad van WerkSaam adviseerde positief.

7. Financiële consequenties

Het beleidsplan is gericht op het voorkomen van instroom, bevorderen van door- en uitstroom en het verlagen van de uitkeringslast. Het beleidsplan gaat echter niet in op de financiële gevolgen. De concept begroting 2022 is voor het zomerreces aan de gemeenteraad voorgelegd voor een zienswijze. Hierin is zo veel mogelijk rekening gehouden met het nieuwe beleidsplan.

Alle gemeenten ontvangen daarnaast een voor- en najaarsnota, een analyse inkomenstekort BUIG[5] en een kaderbrief met uitgangspunten voor de volgende begrotingen. Gemeenteraden kunnen jaarlijks hun zienswijzen afgeven op de kadernota's en begrotingen.

8. Communicatie

Voorafgaand aan de commissievergadering op 5 oktober 2021 kan de gemeenteraad vragen stellen over het beleidsplan tijdens een aparte sessie voor Hoornse raadsleden op 20 september 2021 en tijdens de regionale raadsbijeenkomst op 29 september 2021.

Na het raadsbesluit op 26 oktober 2021 wordt de zienswijze van de gemeenteraad van Hoorn gedeeld met WerkSaam.

9. Realisatie

Op 9 december 2021 stelt het algemeen bestuur van WerkSaam het beleidsplan vast dat op 1 januari 2022 in werking treedt.

Hoorn,

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester,

[4] Op 10 februari 2021 besprak WerkSaam de evaluatie met de gemeenteraad in Hoorn.

[5] BUIG: Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten.

GEMEENTE HOORN

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1890862
Steller: C. Bakker
Datum commissie: 5 oktober 2021
Datum raadsvergadering: 26 oktober 2021

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: K. Al Mobayed
E-mail: c.bakker@hoorn.nl